

Den frie kultur

Hans Jørgen Vodsgaard, idehistoriker, folkeoplysnings- og foreningsforsker, leder af Interfolk.

hjv@interfolk.dk

Kulturelle Samråd i Danmark iværksatte i 2008 i samarbejde med Interfolk en undersøgelse, der skulle beskrive og vurdere de værdier og den læring, der udvikles gennem deltagelse i aktiviteter inden for det frivillige kulturelle foreningsområde, sådan som det er repræsenteret i de kulturelle samråd. Formålet med undersøgelsen var at bidrage dels til en selvafklaring i de kulturelle samråd om deres virksomheds kerneydelser og dels til en profilering af områdets betydning og støtteværdighed i forhold til de kulturpolitiske beslutningstagere.

Undersøgelsen præsenterer en ny forståelse af det frivillige kulturelle områdes betydning og eksistensberettigelse. Ledetråden er, at det frivillige kulturelle område indgår i en overordnet strid mellem to forskellige måder at opfatte kulturpolitikken på, og den viser, at det frivillige kulturelle område repræsenterer humanistiske grundværdier og æstetiske læreprocesser, der har en høj værdi for menneskers dannelse og for demokratiet. Området bør derfor spille en central kulturpolitisk rolle i en fremtidig genopretning og videreudvikling af den såkaldte "Nordiske kulturmodel".

Det vil føre for vidt her nærmere at præsentere undersøgelsens teoretiske grundlag og de samlede resultater af spørgeskemaundersøgelsen. Dele af denne undersøgelse er også tidligere præsenteret i dette tidsskrift¹, hvor det kort sagt blev angivet, at besvarelserne på tværs af deltagerne partipolitiske tilhørsforhold vægtede humanistiske og dannelsesorienterede mål, at de tog afstand fra instrumentelle værdier og havde klare idepolitiske holdninger til det at sikre foreningslivets frihed i forhold til staten og markedet.

forts. side 14

Kulturelt medborgerskab

Foreningerne skal i spil, derfor inviterer Børnekulturens Netværk de kulturelle foreninger til et samarbejde om kultur for børn og unge.

Side 3

Scenen er din

Maria Rosenhøj, professionel børne- og ungdomsteaterkonsulent i DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed - om forskellen på en varm scene og en kold skærm.

Side 6

Fra kulturpakker til kultur i væggene

To-årigt pilotprojekt i Haderslev og Kalundborg kommuner undersøger, hvordan skolebørns mulighed for at møde en vifte af kunstarter kan optimeres og konsolideres i hele landet.

Side 9

Et kulturelt overfødsårshorn

Herning Børneteaterfestival er et tilbagevendende højdepunkt for mange af kommunens børnefamilier.

Side 11

Landskonference 2010

Kultur som velfærd, europæisk netværkssamarbejde, lokal talentpleje, erhvervslivet og kultur, et alternativ til X Factor og spontankultur. Det var emnerne på årets landkonference i Ikast-Brande Kommune den 17.-19. september.

Side 17

Leder:

Et problem at samrådene ikke beskæftiger sig med børne- og ungekultur

■ **Hans Rostholm, formand**
kulturesamraad
@kulturesamraad.dk

Kulturelle Samråd i Danmark indbød i foråret til et Temamøde om børne- og ungekultur. Desværre måtte vi aflyse pga. for få tilmeldte. Ved en efterfølgende rundspørge så det ud, som om temaet var afgørende for, at samrådene ikke havde tilmeldt sig i tilstrækkelig grad, og det har senere vist sig, at ikke mange samråd arbejder med dette område. Det blev vi i landsbestyrelsen overrasket over, og vi synes, det er et problem. Derfor har vi valgt at bringe en række artikler i dette nummer af Kultur.dk for at vise, hvilke muligheder man har for at fremme arbejdet med det, der

jo er fremtidens kulturaktive, nemlig børn og unge. I en af artiklerne i bladet fortæller Anne-Kristine Mortensen, der er konsulent i Børnekulturens Netværk, at Netværkets strategi for 2010 - 2012 bl.a. er at udbygge et samarbejde med foreningslivet i kommunerne for at sikre, at kultur for, med og af børn og unge har grobund og udvikler sig i hele landet. I artiklen gives der et bud på, hvordan de voksne i de kulturelle foreninger kan skabe sammenhængskraft omkring børn og unges deltagelse, og hvordan de kan være med til at styrke børn og unges kulturelle medborgerskab. Så det er bare at gå i gang og

vis, at også samrådene har forståelse for vigtigheden af at udvikle dette område. Derudover gives der eksempler på, hvorledes amatørteatret arbejder med børn ud fra den synsvinkel, at amatørteatret påvirker børns og unges trivsel og således skaber grobund for at styrke et børne- og ungdomsliv med en kritisk forholden sig til værelsens mange facetter. I artiklen "Fra Kulturpakker til kultur i væggene" fortæller dansekonsulent Ulla Gad om projekt Kulturpakker, hvor alle skolebørn skal møde mindst tre kunstarter i løbet af et skoleår, og i "Et kulturelt overflødhedshorn" er der eksempler på børnekultur i vore egne rækker. Vi vil med disse artikler opfordre de kulturelle samråd til at overveje, om ikke børne- og ungekulturelle aktiviteter bør have en plads i samrådenes virke.

Landskonference 2010

Landskonferencen 2010 er nu overstået, og i artiklen bagest i bladet kan man læse om de input, der blev givet i løbet af de næsten 2 døgn, konferencen varede. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke Kulturelt Samråd i Ikast-Brande Kommune for nogle oplevelsesrige dage og for deres store arbejde. Desværre var deltagerantallet ikke i top, og det skulle vi gerne have ændret.

kultur.dk

Udgivet af Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark
Vartov, Farvergade 27D, 3. • 1463 København K
Tlf. 33 93 13 26 • Fax 33 93 13 21
kulturesamraad@kulturesamraad.dk
www.kulturesamraad.dk
ISSN: 1903 - 2854

Redaktion: Bente Schindel (redaktør)
Formand Hans Rostholm (ansv.)
Jacob Løve

kultur.dk udgives med støtte fra **UNDERVISNINGS MINISTERIET** Tips- og lottomidler

Kulturelt medborgerskab

– foreningerne skal rumme alle børn og unge

■ **Anne-Kristine Mortensen, konsulent i Børnekulturens Netværk**

akm@bibliotekogmedier.dk

Som Kulturministerens og Kulturministeriets rådgivende organ for børne- og ungekultur har Børnekulturens Netværk et bredt fokus på aktører, der arbejder med børn, unge, kunst og kultur. I Netværkets strategi for 2010-12 skal forskellige initiativer realisere målene. Ét af de områder, som Netværket opdyrker i det kommende år, er samarbejdet med foreningslivet i kommunerne for at sikre, at kultur for, med og af børn og unge har en grobund og udvikler sig i hele landet. Netværket har allerede en række bud på, hvordan de voksne i foreningerne kan skabe sammenhængskraft omkring børn og unges deltagelse.

Foreningerne skal i spil

Børnekulturens Netværk inviterer til, at de kulturelle foreninger byder ind i forhold til børn og unge. Derfor gives der syv indspark til områder, hvor de kan komme på banen: 1) Aktiviteterne skal synliggøres overfor organisationer og de voksne, der arbejder med børn og unge. 2) De regionale kulturaftaler skal bruges proaktivt. 3) Kunst og kultur i børnehaver og skoler skal suppleres med tilbud om foreningsaktiviteter til familierne. 4) Alle kunstarter skal i spil ude i foreningerne – også "små" kunstarter som fx arkitektur og design. 5) Foreningerne skal indgå i den kulturelle fødekæde og supplere de etablerede institutioners tilbud. 6) Rummelighed, mangfoldighed og demokrati er foreningernes force, som skal dyrkes. 7) Foreningerne skal acceptere, at unge kræver nye måder at tænke forening i forhold til organisation og proces. Ved at gribe disse udfordringer vil de kulturelle foreninger være med til at styrke børn og unges kulturelle medborgerskab.

Børne- og ungekulturen som spydspids

Børnekulturens Netværk fastholder og fortsætter den lokale dialog efter de omfattende kommunale modelforsøg i årene 2007-09. En af anbefalingerne til kommunerne i modelforsøget var at bruge børne- og ungekulturen som spydspids, og de kulturelle foreninger rundt om i landet er oplagte samarbejdspartnere. Samtidig er der et behov for, at det lokale og det nationale niveau bruger hinanden endnu mere, og foreningerne er et af de naturlige bindeled. Der er brug for, at vi sætter alle sejl for det kulturelle medborgerskab. De kulturelle foreninger har en rummelighed og kan åbne sig op for alle børn og unge og være med til at sikre, at visionen bliver virkelighed og ikke blot tomme ord.

Synlighed på portalen

For at skabe synlighed om børnekulturprojekter arbejder Børnekulturens Netværk for en tæt kontakt med det politiske niveau både lokalt

og statsligt. Derfor samarbejder Netværket med Børne- og Kulturchefforeningen og Kommunernes Landsforening omkring tendenser, indsatser og konkrete projekter. Netværket er også interesseret i at have en god kontakt til landets kulturelle samråd, så vi synliggør det lokale niveau via Børnekulturportalen. Børnekulturportalen er en national webflade, der bl.a. har links til lokale børne- og ungekulturelle netværk og samråd. Nogle steder består netværkene af unge og henvender sig til unge, mens de andre steder har karakter af en vidensbank om børn og unge. Der findes netværk over hele landet bl.a. i Kolding Kommune, Lemvig Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune, Viborg Kommune, Århus Kommune og Region Midtjylland.

Børne- og ungekultur i kulturaftalerne

Børnekulturens Netværk har i mange år været med til at styrke samarbejdet mellem staten og kommunerne. Netværket har været med til at sikre, at hovedparten af de nuværende regionale kulturaftaler, der bl.a. skal fastholde og udbygge den kulturpolitiske dialog mellem stat og kommuner, har børne- og ungekultur som et prioriteret indsatsområde. I mange regionale kulturprojekter er de kulturelle foreninger netop centrale aktører, og det er oplagt for foreningerne at forsætte den konstruktive dialog med kulturregionerne¹ omkring, hvordan man samarbejder om projekter.

forts. side 4

► Kulturelt medborgerskab ...

forts. fra side 3

Fra efteråret 2010 afholder Netværket fyraftensmøder med kulturregionerne med temaer som "Netværk og videndeling". Møderne danner rammer for, at vi drøfter, hvordan man bedst muligt kan dele og videreformidle de praktiske erfaringer fra forsøg og projekter. Med møderne lægger Netværket op til at undersøge muligheden for at lave forsøg med netværksdannelse og modeller for videndeling i kommunerne. Dette skal understøtte, at bl.a. de kulturelle foreninger kan indgå stærke lokale og regionale partnerskaber med fokus på børn og unge.

Udfordring af kulturløse familier

Allerede fra dagplejen, vuggestuen og børnehaven skal børn møde kunst og kultur. Biblioteker og børnehaver samarbejder allerede om børnehavebiblioteker, der bringer litteraturen ind i børn og familiers hverdag. Foreningerne kan også skabe samarbejder, der giver familierne mulighed for at dyrke kunst og kultur indenfor den institutionelle ramme, hvor de befinder sig. Denne helhedstankegang kan måske få "kultur-løse" familier til at smage på kulturen. Overgangen mellem børnehaven og skole er særlig sårbar, fordi det er to forskellige regelsæt, der gælder for dem. Dette er foreningernes mulighed. Dels ved at se på kulturelementerne i de pædagogiske læreplaner, der bl.a. omhandler kulturelle udtryksformer og værdier. Og samtidig se på, hvad der ligger i skolernes trinmål. Foreningerne kan byde ind med tilbud og aktiviteter, der kan understøtte det enkelte barns kulturelle udvikling. Netværket vil netop støtte nye forsøg i relation til overgangen mellem børnehaven og skole og inviterer i løbet af næste år udvalgte institutioner og kommuner til at deltage – gerne i partnerskaber med kulturelle foreninger.

Sammenhæng i børn og unges hverdag

Alle kunstarter og kulturområder er dele af den arena, som børne- og ungekulturen udfolder sig på. Derfor er det målet for Børnekulturens Netværk at gøre en særlig indsats dér, hvor det trænger og fx understøtte de praktisk/musiske fag i hele skoleforløbet. Regeringen støtter i øjeblikket forsøg med at skabe en bedre sammenhæng på dette felt, og de kulturelle foreninger kan skabe supplerende tilbud til børn og unge. Foruden musikskoler er det vigtigt, at musikforeningerne tilbyder aktiviteter med og af børn og unge. Et andet område, der trænger til en kærlig hånd, er arkitektur og design. Derfor har Netværket udgivet idé- og debatbogen BØRN RUM FORM, som også danner grundlag for en inspirationskonference den 22. marts 2011 i Helsingør. I arbejdet med arkitektur- og designområdet har Netværket haft et frugtbart samarbejde med foreningen Børn, kunst og billeder, og projektgruppen bag bogen har udviklet et idékatalog med arkitektur- og designinitiativer. Et forslag er at udvide Kunstrådets Huskunstnerordning til også at omfatte arkitektur og design, og dette kan være en mulig indgang til skoleverdenen for de kulturelle foreninger, der beskæftiger sig med arkitektur- og designområdet.

Fotos: Henning Hjort 2009

Talent og fødekæde

Mange foreninger er gode til at organisere fritidsaktiviteter, der er sociale og identitetsskabende, ligesom de kan være kulturelt stimulerende og kunstnerisk udviklende. Der er mange kompetente undervisere og instruktører, men også et voksende fokus på en fortsat kompetenceudvikling, som løbende styrker de voksnes didaktiske og kunstneriske kompetencer. Dette er nødvendigt for, at dagens talenter kan stimuleres indenfor både kunst og kultur. Foreningerne kan med fordel byde ind på forskningsprojekter, så vi alle bliver klogere på, hvordan vi bedst muligt styrker og udvikler talentmassen indenfor kunst og kultur. Musikskoler, kulturskoler og musik- og teaterforeninger og mange andre institutioner og foreninger skaber tilsammen en fødekæde forstået som et system af tilbud, der stimulerer både bredden og børn og unge med særlige forudsætninger og talent. Foreningerne har i denne forbindelse en frihed til at gå nye veje, som de mere etablerede institutioner kan have svært ved at følge pga. snævre formålsbeskrivelser. Fx kan unge med interesse for rollespil udleve et scenisk talent og lege med roller og iscenesættelser i et foreningsmiljø, der tilbyder meget frie rammer.

Demokratiets stemme

I forhold til formidling af en demokratisk tankegang er foreningerne vigtige talerør. De er også med til at sikre mangfoldighed gennem medlemmernes forskellige kulturelle og sociale bagage. Desuden er foreningerne med til at sikre en konstruktiv tilgang til, at vi både er under global indflydelse og har en lokal forankring gennem medlemmernes aktiviteter. Foreningerne tilbyder et frirum, anerkendelse og en social platform for mange børn og unge. Foreningstanken er med sin rummelighed for alle uanset baggrund eller svage foreningstraditioner. Derfor er der brug for, at foreningerne tænker utraditionelt, når der skal herves medlemmer.

Foreningerne kan fx bruge rollemodeller til at vise vejen ind i foreningen. Men foreningen kan også bestå af rollemodeller som fx "o.n.e. | københavn". Denne forening har til formål at danne vidensnetværk blandt unge, der primært har en anden etnisk baggrund, og som er i gang med eller har en uddannelse. De unge fra "o.n.e. | københavn" tager gerne ud til bl.a. klubber og skoler og fortæller om, hvor vigtigt det har været for dem at gennemføre en uddannelse for at skabe en platform for deres tilværelse. Denne model kan også bruges af andre kulturelle foreninger til slå igennem især overfor unge.

Unge

Inden udgivelsen af Netværkets ungerapport er der foretaget et stort researcharbejde, der også fokuserer på unge og foreningslivet². Generelt har unges egne foreninger succes. Her kan unges egne behov og problemer få fokus, og det er ikke så ofte, at der stilles krav om, at unge skal forpligte sig for en længere periode. I de traditionelle foreninger kan unge mangle oplevelsen af at blive inddraget i beslutningsprocesser og føle, at der mangler interesse for deres deltagelse. Mange foreninger har en hierarkisk opbygning, faste formål og snirklede beslutningsprocesser. For mange unge er det vigtigt, at foreningens værdigrundlag ikke er alt for fast og ufleksibelt, men at det står til diskussion, så man selvstændigt tager stilling til det. Unge vil i det hele taget gerne repræsentere sig selv og står i højere

grad end tidligere af på uniformerede udtryk og konformitet, fordi de først og fremmest ønsker at blive opfattet som sig selv. Dette betyder, at foreninger i højere grad end tidligere er "identitetsbyggere" frem for "interessebærere", hvilket udfordrer de traditionelle foreninger. En yderligere udfordring er, at unge ønsker kunst og kultur dér, hvor de er. Byer med små ungdomsmiljøer kan med fordel etablere samarbejder mellem de aktører, der i forvejen har et godt greb i de unge, fx uddannelsesinstitutioner, klubber, ungdomsskoler og fritidsforeninger. Fordelen for foreningerne er, at der følger stærke netværk af unge med, som giver rig mulighed for at koordinere arrangementer for, med og af unge.

Kultur og medborgerskab

Foreningerne trives rundt om i Danmark, trods ressourceproblemer og vanskeligheder i forhold til at herve medlemmer. Tal fra 2006 fortæller, at næsten halvdelen af det samlede ulønnede arbejde bliver udført i foreninger med fokus på kultur og fritid³. Dette tyder på et stort engagement, men er det også tegn på, at det kulturelle medborgerskab blomstrer? De frivillige og ildsjælene er drivkræfter bag megen kultur og en vigtig del af vores samfund. Det er vigtigt, at både voksne, børn og unge indgår i dette fællesskab på deres egne præmisser. Og der skal være reel mulighed for det. Derfor har børne- og ungekulturen brug for foreningerne og omvendt. Børnekulturens Netværk opfordrer med denne artikels syv indspark alle foreninger til at skabe samarbejder og kulturelle projekter – og dyrke det kulturelle medborgerskab, hvor børn, unge og voksne samles om kunst- og kulturaktiviteter og samtidig tager et ansvar for sig selv og hinanden.

1) Et område bestående af kommuner, der har indgået en kulturaftale med Kulturministeriet.

2) UNGEKULTUR I NYE RAMMER. Projektmodning omkring kunst og kultur for, med og af unge, Børnekulturens Netværk 2010 (kan downloades på Børnekulturportalen: www.boernogkultur.dk)

3) FRIVILLIGHED OG NONPROFIT I DANMARK – omfang, organisation, økonomi og beskæftigelse af Thomas P. Boje og Bjarne Ibsen. Socialforskningsinstituttet, København 2006, p. 13.

Scenen er din

Fotos: DATS' Landsbørneteaterlejr 2010 – fotograf: DATS

■ **Maria Rosenhjerter, professionel børne- og ungdomsteaterkonsulent i DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed**

rosenhjerter@post.tele.dk

Internet med juhu-tube, tv med tjullahop-faktor og facebooking med dagligt udsalg af dit liv er blevet en del af en ny kulturbølge. Og bølgen ruller hen over børn, unge og voksne, mens den efterlader et billede af et stressende forløb, som altid er undervejs med at skulle være på, være up to date, være med i et digitalt fællesskab af høje seertal og mange virtuelle venner.

Der er ikke noget nyt i, at børn og unge gerne vil ses og høres, og det skal der støttes positivt op om i alle hverdagens mange situationer; det giver selvtillid og et større udsyn til verden. Men der er dukket et nyt ansvar op, som handler om, at vi er nødt til at tænke over og handle på, hvordan børn og unge finder vej i den jungle af kommunikative redskaber og muligheder, der i dag findes til at blive set og hørt med samt ikke mindst den ofte diffuse fascination af kendiselementet, som er indeholdt i denne dimension.

Og her er foreningslivet et godt bud på en nærværende, fællesskabende og realkompetenceudfordrende platform, der mange steder findes som et kunstnerisk tilbud i lokalområdet: børn og unge spiller teater i fritiden.

Forskellen på en varm scene og en kold skærm

På børne- og ungdomsteaterhold i amatørscenerne findes en sammenhæng, der kan medvirke til at skabe et kvalificeret grundlag for at udvikle en kritisk sans. Her præsenteres en interessant baggrund for at udvikle et sammenligningsgrundlag mellem fysisk fællesskab, kunstnerisk udfordring af en interesse med tilhørende synlighed i teaterforestillinger og så den digitale og virtuelle verden med alt, hvad den tilbyder et børne- og ungdomsliv i dag og i fremtiden. I moderne sprogbrug kunne vi symbolsk kalde det; at børn og unge får mulighed for at gøre sig erfaringer med forskellen på en varm scene og en kold skærm.

Det er så ikke denne indgangsvinkel, som driver de mange frivillige voksne til at fungere som ledere og instruktører for børne- og ungdomsteaterhold rundt omkring i kommunerne. Det er glæden ved at spille teater, lysten til at være sammen om teater med børn og unge og holdninger til, at børn og unge skal have gode muligheder for at udleve deres teaterinteresse lokalt, der er udgangspunktet.

Men i kraft af at netop teaterområdet indeholder en naturlig høj frekvens af "se og hør elementer" som en del af dets kunstneriske virke, så ligger der her indbygget en fantastisk mulighed for at kunne åbne for både udviklinger og erkendelser af bredere sammenhænge for de deltagende børn og unge. Og dette forhold, gør vi i DATS en stor indsats for at gøre opmærksom på, er en vigtig del af sammenhængen.

Kommunerne bør vægte de kunstneriske fritidstilbud højere

Set ud fra min faglige baggrund er der derfor ingen tvivl om, at kommunerne bør støtte målrettet op om foreningslivets mange teatertilbud til børn og unge såvel i sammenhæng med amatørteaterforeningernes mange hold med børn og unge som i forhold til at prioritere at fremme udviklingen af kulturskoler (et samlet udbud af teater, musik, billedkunst m.fl. kunstarter) i kommunerne.

Teateraktiviteterne skal naturligvis ikke omfattes med særlige støtteforhold i den samlede udbudsmængde af foreningslivets mange interesse-tilbud, men jeg så gerne, at kommunalpolitikkerne fik et mere nuanceret syn på de mange gavnlige effekter af foreningslivets aktiviteter.

Og jeg frygter, at kommunerne desværre i en økonomisk krisetid kunne finde på at skære ned på netop tilskudsområdet til foreningslivet, selvom det omvendte – at skrue op for tilskuddene – vil være en klog investering. Der er om noget brug for at styrke det frivillige foreningsområde i en presset tid for hele samfundet; det er her de engagerede (og gratis) hænder rækker ud og skaber noget langt større, end skrivebordskalkulerede tal i et kommunalt regneark nogensinde formår at fremstille.

Kommunalbestyrelser kan derfor ikke nøjes med at skulderklappe sig selv for fx i en årrække at have aflæst en tendens og ud fra denne valgt at støtte særligt op om fx idrætsområdet ud fra mere strategiske formål, der giver mulighed for at kunne bryste sig af, at vi skam særligt medvirker til at fremme sundheden for borgerne i vores kommune gennem det frivillige foreningsliv. Det er helt centralt også at kunne vurdere fx de kunst-

neriske fritidstilbud som mere end selve den kunstneriske aktivitet i sig selv og at værdsætte dette.

Teatret i børns og unges hverdag

De teaterkunstneriske tilbud har på forskellig vis en lang række samfundsgavnlige elementer implementeret – herunder højaktuelle problematikker, der kan medvirke til positivt at påvirke børns og unges trivsel og således skabe grobund for at styrke et børne- og ungdomsliv med en kritisk forholden sig til, "at der er mange måder at være rigtig på – at få et godt liv på".

Og også familielivet på tværs af generationerne blomstrer her, da mange børn og unge deler interessen for amatørteater med søskende og en eller begge forældre.

For nærværende er fritiden den del af dagligdagen, hvor teater er bedst repræsenteret som et regulært, fordybende kunstnerisk tilbud til børn og unge.

På folkeskoleområdet halter vi fortsat begrædeligt bagefter såvel i forhold til, at man ikke selvfølgelig har muligheden for at uddanne sig på seminarierne inden for dette kunstneriske område, som i forhold til, at der ses en tilsvarende mangel på teater som et fag i folkeskolen. Her må vi nøjes med lidt efteruddannelse og nogle dramatilgange hist og her for at løfte andre fag krydret med en skolekomedie i ny og næ. Men hvem ved – måske ideerne om helhedsskolen kan åbne for nye samarbejder på tværs af folkeskolen og fritiden?

På friskole- og efterskoleområdet står det bedre til fx gennem faste, tilbagevendende temauger med teater og/eller et udbud af teater som et valg/linie/projekt fag. Og på gymnasieområdet ser vi gymnasier, som tilbyder dramatik (drama/teater) som et valgfag med tilhørende eksamen.

Vi har et stort ansvar

Den her skitserede tilstand på børne- og ungdomsteaterområdet er DATS meget bevidst om. Vi har et stort ansvar for at medvirke til at fremme udviklingen af amatørteater – generelt og i særlig grad i fritiden – med børn, unge og voksne. Og vores ansvar tager på børne- og ungdomsområdet afsæt i både at skabe viden om kvaliteten af og udviklingsmulighederne i det kunstneriske teaterarbejde med børn og unge og så de mange helt konkrete og målelige sideeffekter, der opstår på baggrund af teaterarbejdets karakter, form og indhold.

Vi har i de sidste 11 år løbende tilbudt en særlig uddannelse for ledere, instruktører, lærere, pæ-

forts. side 8

► Scenen er din ...

forts. fra side 7

dagøger m.fl., der enten allerede arbejder med teater eller gerne vil i gang med et teaterarbejde med børn og unge.

I den hidtidige uddannelse fokuserede vi primært på den teaterfaglige udvikling i kombination med en redskabsmæssig bevidstgørelse af fællesskabets præmisser og børns og unges demokratiske medbestemmelse som en nødvendig og kraftfuld løftestang i teaterarbejdet. Vi har så med start i 2011 valgt at omlægge uddannelsen, så denne fortsat har som mål at styrke den teaterfaglige udvikling men nu også i kombination med et mere direkte realkompetencefokus. Et fokus som omfatter en række hjælperedskaber, der skal gøre deltagerne på uddannelsen bedre i stand til at sætte ord på og bevidstgøre de mange positive sideeffekter, som børn og unge opnår igennem arbejdet med teater – og måske vigtigst af alt – i en dialog at kunne videreudvikle denne erkendelse sammen med børnene og de unge.

Vi udfordres dagligt

Vi lever i en tid, som udfordrer alle på krop og sjæl – og hvor *udtrykket* (adfærdsmønstre, tøjstil, venne-kreds m.v.) og *kompetencerne* (hvad kan du, hvordan bruger du det m.v.) er blevet centrale nøgleord for, hvordan vi både anskuer os selv og andre. Det er vi også nødt til at være bevidste om, når vi tænker teater – og den videre udvikling af teaterarbejdet med børn og unge.

For di der er rigtig mange børn og unge, som går til teater rundt omkring i landet.

Og alle bruger de amatørteater til at *udtrykke* sig med i et kunstnerisk, eksperimenterende frirum, der åbner for både at prøve sig selv af i nye roller, opleve at deltage i nye historier og forstå teaterkunstens særlige univers og virkemidler. Og alle udvikler de mange *kompetencer* i denne sammenhæng, der også på forskellig vis rækker videre ud og agerer som kvalitative løft i barnets og den unges dagligdag. En mindre del af de unge bruger videre bevidst amatør-

teatret til særligt at tilegne sig mere målrettede faglige erfaringer, der kan medvirke til at afklare, om man måske en dag vil forsøge at blive uddannet inden for teaterområdet.

I det korte øjeblik hvor scenen er din

Men alle børn og unge deltager i et arbejdsfællesskab med samme mål: vi skal spille en forestilling for et publikum. Og i det teatrale rum – på vejen mellem proces og produkt – lever fantasien, empatien, den gensidige respekt, det fysiske nærvær, den kropslige bevidstgørelse, den intellektuelle analyse, det sproglige udtryk, den hemmelige undertekst, det glade oprør – alt sammen spejlet ud fra en verden, der nok er genkendelig på forskellig vis men også mulig at omgøre – i hvert fald i det korte øjeblik, hvor scenen er din.

DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed

- DATS er en landsdækkende teaterorganisation, der arbejder lokalt, regionalt og på landsplan for at styrke og udvikle teater i Danmark.
- DATS fremmer og støtter teatervirksomhed, herunder projekter der bidrager til samlingsdebatten, styrker ytringsfriheden og skaber dialog på tværs af sociale, etniske, religiøse og kulturelle skel.
- DATS varetager enkeltmedlemmers, sceners, grupper og institutioners teaterinteresser. I alt er der 56.000 aktive amatørteaterfolk i alle aldre landet over.
- DATS yder tilskud til kurser og opførelser, arrangerer festivaler, konferencer og uddannelsesforløb samt formidler teaterkontakt nationalt og internationalt.
- Yderligere information: Se www.dats.dk eller kontakt DATS' Sekretariat på 74 65 11 03

Fra Kulturpakker til kultur i væggene

Foto: Martin Dam Kristensen

■ **Ulla Gad, dansekonsulent, Dansens Hus**
ulla@dansenshus.dk

Alle skolebørn skal møde mindst tre kunstarter i løbet af et skoleår. Det er kongstanken bag Kulturpakker, som i øjeblikket er et pilotprojekt i Haderslev og Kalundborg kommuner. I det to-årige pilotprojekt undersøger vi, hvordan skolebørns mulighed for at møde en vifte af kunstarter kan optimeres og konsolideres i hele landet.

En demokratisk kunstordning i børnehøjde

Det er de tre kompetencecentre Dansens Hus, Teatercentrum og LMS – Levende Musik i Skolen, der står bag Kulturpakker i samarbejde med pilotkommunerne. Projektet er støttet af Statens Kunstråd.

De tre kompetencecentre har årelang erfaring med at arbejde i formidlingsrummet mellem kunstnere og børn og unge og de indgår som kompetencecentre i projektet og dermed som kunst- og formidlingsfaglige partnere til kommunerne.

Med Kulturpakker tilbyder kommunerne hvert år tre performative kunstoplevelser til alle skolebørn, lige meget hvor i kommunen de bor, og lige meget hvilken familie, de kommer fra. Skolekoncerter, teaterforestillinger, danseforestillinger og danselaboratorier ruller ud i alle kommunens hjørner og sikrer børnenes møde med den professionelle kunst.

I timeglassets ånd

Et timeglas illustrerer meget godt, hvordan ordningen er struktureret. I den ene ende er der en masse koncerter, teater- og danseforestillinger. De formidles af de tre kompetencecentre, som for at gøre det endnu enklere for kommunen har ansat en fælles kulturpakkekoordinator der, hvor glasset er smalt. Kommunen har til den snævre del af timeglasset udvalgt en medarbejder, som er i tæt kontakt med kulturpakkekoordinatoren. Herudover udpeges der på alle skoler en nøgleperson, der fungerer som kulturpakkekontakt. Kulturpakkekontakterne er omdrejningspunkt for den gode formidling til kolleger og elever i hverdagen. Længst ude i den anden ende af timeglasset er alle de børn og unge, som det hele jo drejer sig om. Et timeglas kan som bekendt vendes på hovedet igen og igen og minde os om, at det er en gensidig dialog med mange parter, vi er ude i.

I Kulturpakkens første år har vi erfaret, at timeglasset er en god og effektiv formidlingsmodel, som kan bære et fantastisk indhold.

En ambassadør på hver skole

Et af fokuspunkterne i Kulturpakker er kulturpakkekontakten på den enkelte skole. Erfaringerne fra år ét i Haderslev viser, at netop den funktion er helt central i forhold til at udvikle ejerskab og kvalificere den kunstfaglige platform på skolen. I Kulturpakker giver vi disse ambassadører fokus ved blandt andet at samle al kommunikation hos dem, men især arbejder vi på at give dem næring, både hvad angår kunstformidling og kunstfaglighed.

Et par gange i løbet af skoleåret deltager kulturpakkekontakten derfor i netværksmøder med deres kultur-kolleger fra kommunens øvrige skoler. I projektets første år stiftede de blandt andet bekendtskab med Visual Thinking Strategies som en måde at bearbejde kunstoplevelser på, hvor det sker på værkets præmisser.

I krydsfeltet mellem kunst, dannelse og læreplaner

Kulturpakkeaktiviteterne kan langt hen ad vejen relateres til mål i skolernes læreplaner. For Kulturpakker er det dog langt fra den væsentligste grund til at prioritere børns møde med kunst. I Kulturpakker er vi inspirerede af professor Anne Bamford, der for UNESCO har undersøgt de æstetiske fag og kunst i uddannelsessystemet for en række lande. Med blik på situationen i Danmark udgav hun rapporten "The Ildsjæl in the classroom" (2006), hvor hun sondrer mellem uddannelse i kunst og uddannelse gennem kunst. Siden har hun tilføjet to væsentlige begreber, nemlig kunst som (ud)dannelse og (ud)dannelse som kunst.

Vores projekt handler i høj grad om alt det uformelle, man kan lære ved at opleve kunst – kunst

forts. side 10

► **Fra kulturpakker ...**

forts. fra side 9

som (ud)dannelse, men vi knytter os også til begrebet uddannelse i kunst ved at tilføje skolens undervisning et levende undervisningsmateriale gennem koncerter og forestillinger. Endelig har mange koncerter og danselaboratorier elementer af uddannelse gennem kunst. Dette krydsfelt er noget af det mest spændende ved Kulturpakker og ét af de steder, vi vil tage fat om fremtidens ordning.

Kulturpakker - et trin på vejen

Nu, hvor pakkerne åbnes på andet år, og de strukturelle småsten i skoene er pilleret ud, er det tid til at tænke fremad. Langt fremad. For måske er Kulturpakker "blot" endnu et vigtigt trin på vejen mod at få kunst til at fylde en hel masse for børn i hele landet. Jeg oplever det i hvert fald som en oplagt platform til at debattere og gøre erfaringer, der kan have vidtrækkende afsmittning på de værdier, vi har for vores børn og på, hvordan kunstverden og skoleverden interagerer.

I øjeblikket stiller vi os i Kulturpakker blandt andet følgende spørgsmål:

- Hvordan kan vi med ordningen som spydspids være med til at sikre, at kunst har relevans i skolen og skolen relevans for kunsten?
- Hvordan udvikler vi ordningen, så alle kunstarter på sigt kommer med?
- Hvilken kombination af kunst for og kunstneriske processer med børn kan ordningen præsentere?
- Og ikke mindst: Hvordan bliver det her for alvor landsdækkende?

Det er temaer, som blandt andet er inspireret af Eva Focks evalueringsrapport "Kultur på et sølvfad", som netop er kommet på gaden. Der er en spændende tid forude, hvor mange parter forhåbentlig med mangfoldighed og engagement vil deltage i dialogen om, hvordan vi kan få kulturen til at komme ud af væggene.

Fakta om Kulturpakker

- Dansens Hus, LMS – Levende Musik i Skolen og Teatercentrum står bag projektet i samarbejde med Haderslev og nu også Kalundborg kommuner.
- Alle skoleelever i kommunen kommer til at opleve én teaterforestilling, én danseforestilling ("Dans for Børn" i 0.-6.klasse, forestilling for 7.-10.klasse) og én musikkoncert
- Kommunen udnævner en kulturpakkekoordinator, som er det primære kontakttled mellem skoler og Kulturpakkeorganisationerne
- Kommunen deltager i arbejdsgruppen om Kulturpakker
- Hver skole udpeger en kulturpakkekontakt, som er kontakt mellem skole og kommune. Kulturpakkekontakten deltager i det kommunale netværk af kulturpakkekontakter
- Kulturpakkenetværket samles et par gange om året for at få inspiration udefra, samt for at drøfte og vælge de kunstprodukter, der skal ud på skolerne
- Kompetencecentrene har en fælles koordinator, som er kommunens primære kontakttled i projektet
- Kompetencecentrenes rolle bliver at vejlede i junglen af tilbud, tilbyde relaterede undervisningsmaterialer, sikre kunstnerisk og formidlingsmæssig kvalitet, stå for udvikling af de lokale netværk og støtte erfaringsudveksling i disse samt udadtil, sikre dokumentation og evaluering m.m.
- Kulturpakker er i 2009-10 og 2010-11 et pilotprojekt, der støttes af Statens Kunstråd. Herefter kører Kulturpakker videre på nye præmisser
- Projektets hjemmeside er www.kulturpakker.dk

Et kulturelt overflødhedshorn**- for alle børn i hele kommunen**

Foto: Henning Hjorth 2009

■ **Dorthe Skøtt Bébe,**
formand for
Kulturelt Samråd
Herning

dorthe@teamteatret.dk

Den 6.-7. november slog Herning Børneteaterfestival dørene op for 15. gang. Festivalen er et tilbagevendende højdepunkt for mange af kommunens børnefamilier, og har man bare været hjælper på festivalen et par år i træk, er det tydeligt at se, at der er mange familier, der kommer igen år efter år, ligesom der også hvert år kommer nye gæster til.

Målgruppen for festivalen er de 0-12-årige og deres voksne, og indholdet er en blanding af professionelle børneteaterforestillinger og kulturelle værksteder. I 2010 er der sammenlagt 27 opførelser af teaterforestillinger på programmet. Det er gratis at deltage i festivalen både for børn og voksne, hvad enten man vil se teater, prøve kræfter i et af værkstederne eller begge dele. I 2009 blev Herning Børneteaterfestival besøgt af hen ved 4.000 børn og forældre i alt. Bag festivalen står Kulturelt Samråd Herning, som også dækker langt den største del af økonomien. Men projektet kunne ikke realiseres uden den solide opbakning og store arbejdsindsats, der lægges i festivalen fra en række kulturinstitutioner, kulturelle foreninger og skoler i kommunen. Både når det drejer sig om at bidrage med gratis lokaler og mandskab, og når det handler om at udnytte hinandens netværk til at rekruttere de mange frivillige hjælpere – både børn og voksne – der skal til for at gennemføre festivalen. Alt i alt giver ca. 100 frivillige en hånd med i børnekulturens tjeneste.

Kulturelt Samråd Herning som projektmager

Kulturelt Samråd Herning modtager hvert år en større bevilling fra Herning Kommunes kultur- og fritidsudvalg. Midlerne anvendes dels som underskudsgaranti for andre kulturprojekter i kommunen og dels til samrådets egne projekter.

Når Kulturelt Samråd Herning vælger at kaste sig ud i selv at lave projekter, bunder det altid i en konkret vurdering af nogle forskellige faktorer:

- vi oplever, at der er behov for at understøtte/igangsætte kulturoplevelser for en given målgruppe/med en bestemt kunstart/med et særligt formål
- ingen andre kulturaktører løfter opgaven
- ingen andre kulturaktører kan løfte opgaven
- opgaven løftes mest naturligt af et semikommunalt netværk
- hele kommunen skal tilgodeses

Projekter der løftes bedst på tværs af kulturektoren

Der vil altså typisk være tale om et projekt, der enten er for stort til, at en enkelt kulturförening kan gennemføre det alene, eller et projekt, vi vurderer, løftes bedst på tværs af kulturektoren. De seneste år har samrådets egne aktiviteter primært koncentreret sig om børn og unge. Således har der i 2010 været afholdt *Teatermaraton* i januar for unge fra 13 år, børne-familiedagen *Liv i Sdr. Anlæg* i juni, og i november *Herning Børneteaterfestival*. *Teatermaraton* blev afholdt for første gang i år, mens både *Herning Børneteaterfestival* og *Liv i Sdr. Anlæg* har eksisteret i 15 år. Når samrådet beslutter sig for at give sig i kast med et givet projekt, nedsættes der altid en arbejds- eller styregruppe med repræsentanter fra det 9 mand store forretningsudvalg. Denne gruppe har det overordnede ansvar for projektets gennemførelse med pligt til at afrapportere til forretningsudvalget.

Økonomien i projekterne skrues forskelligt sammen afhængigt af størrelse og oplagte samar-

forts. side 12

► Et kulturelt overflødhorn ...

forts. fra side 11

bejdspartnere. Udgifterne, forbundet med *Herning Børneteaterfestival*, afholdes primært af Kulturelt Samråd af den pulje, der er stillet til rådighed af Kultur- og fritidsudvalget. Til festivalen i 2010 er der dog suppleret med yderligere en bevilling fra kommunen. Forskellige erhvervsvirksomheder har også gennem tiden valgt at støtte festivalen, primært gennem produkter til festivalens værksteder.

Festival i hele kommunen

Indtil for få år siden afholdtes *Herning Børneteaterfestival* udelukkende i Herning by i byens aktivitetshus Kulturellen. Efter kommunesammenlægningen i 2007 besluttede forretningsudvalget imidlertid at udvide festivalen med en ekstra dag, så der også kunne være festivalaktiviteter i de nye omegnsbyer. I 2010 starter festivalen derfor fredag den 5. november kl. 14.00 – 17.00 med en lokal festivaldag på Skarrild Skole, i Alhuset i Kibæk, på Aulum Bibliotek og Kulturhus og i Den gule bygning i Vildbjerg. Alle steder råder over mindst to spillelokaler - klasseværelser eller små sale - så det er muligt at spille to forestillinger med en times tid imellem. Hver lokal festivaldag byder nemlig på to forskellige børneforestillinger for blandede målgrupper og en række værksteder, hvor børn og voksne – sammen eller hver for sig – kan udfolde deres kreative evner. De lokale værksteder tager afsæt i de kompetencer, der er til rådighed på den pågældende institution eller i foreninger i lokalområdet, og kan derfor variere fra sted til sted. Fælles for alle steder har dog hidtil blandt andet været den klassiske ansigtssmaling, så der på alle festivalens lokaliteter er fyldt med flaksende sommerfugle, barske monstre og et større antal superhelte og prinsesser. De steder, hvor der er et lokalbibliotek, vil de typisk bidrage med et hjørne med børnebøger eller forskellige aktiviteter. Alle lokaliteter stilles gratis til rådighed, og de involverede medhjælpere og arrangører løser enten opgaven frivilligt eller som en del af deres job i den kulturinstitution, de arbejder for i det daglige.

Lørdag og søndag den 6. og 7. november 2010 fortsætter *Herning Børneteaterfestival* på Kulturellen i Herning, begge dage kl. 9.30 – 15.00. Her er der fuld aktivitet i 5 forskellige værksteder: et sminkeværksted, et gipsværksted, hvor børnene med hjælp fra far eller mor fx kan få lavet et aftryk af deres hånd eller fod, børnebibliotek, hvor der i år skal produceres tegninger til en stor harmonikabog, et malerværksted hvor alle børnene maler på det samme kæmpestore maleri og et sokkeværksted, hvor alle børn har mulighed for at strømpere og knapper at lave deres helt egen hånddukke. Så kan de spille deres egne dukkeforestillinger, når de kommer hjem fra festivalen.

Frivillige hjælpere

De frivillige hjælpere kommer fra en række af byens kulturelle foreninger og kulturinstitutioner. En af byens friskoler bemande store dele af gips- og sminkeværkstedet med unge fra 7. – 9. klasse sammen med byens ungdomsamatørteatergruppe. Sokkeværkstedet styres af medarbejdere fra Textilforum, Hernings Tekstilmuseum, og malerværkstedet af medarbejdere fra Billedskolen. Biblioteket

bemandes naturligvis med børnebibliotekarer og fortællehulen af en eller flere særligt udvalgte, der er gode til at læse højt eller fortælle historier for børn.

Kulturelt Samråds forretningsudvalg er selvskrevne som hjælpere på festivalen, og dermed bidrager en lang række af byens andre kulturinstitutioner også til afviklingen. Hertil kommer en stor flok af tidligere forretningsudvalgsmedlemmer, mænd og kvinder, børn og svigerbørn, kolleger, venner og andre kulturelle ildsjæle. Nogle har været med alle 15 år – andre er yngre i gårde.

Mange timers arbejde bag planlægningen

Planlægningen af den overordnede festival er lagt i hænderne på den nedsatte festivalarbejdsgruppe og samrådets deltidsansatte koordinator.

De teaterforestillinger, der spiller på festivalen, findes på den årligt tilbagevendende landsdækkende børneteaterfestival, der i 2010 fandt sted i Esbjerg. Arbejdsgruppen – eller dele af den – deltager gerne i denne festival hvert år for at få inspiration til gode forestillinger og for at møde andre børneteaterentusiaster. I løbet af foråret drøftes muligheden for at videreudvikle på værkstedsaktiviteterne på den centrale del af festivalen, og der lægges en plan for resten af perioden frem til festivalen i november. Der udarbejdes budget, som godkendes af samrådets forretningsudvalg. Budgettet omfatter også aktiviteter og forestillinger på de lokale festivaldage.

Inden sommerferien indkaldes der til møde med alle interessenterne: de lokale festivalarrangører, ansvarlige for værksteder på den centrale festival, den overordnede arbejdsgruppe og samrådets koordinator. Her drøftes den kommende PR-indsats, og forventninger afstemmes. Den overordnede PR udarbejdes af samrådets arbejdsgruppe og koordinator, så de lokale arrangører kan koncentrere sig om afviklingen af deres egne festivaldage, tilrettelæggelsen af værksteder og rekrutteringen af frivillige hjælpere.

Når alle forestillinger er ved at være i hus, afholdes endnu et møde med alle interessenter. Her klares en række forskellige praktiske og tekniske detaljer af, og der er mulighed for at inspirere hinanden med gode ideer for eksempel i forhold til de nyskabelser, der måtte være kommet til på værkstedssiden.

Foto: Amalie Samsing

En måneds tid inden festivalen sendes et udkast til pressemeddelelse ud til alle lokale festivalarrangører – tilpasset det lokale program. Ansvar for at kontakte lokalredaktører og ugeaviser er herefter de lokale arrangører. Der trykkes plakater og programmer og indrykkes annoncer. Programmerne for festivalen uddeles til alle børn i hele kommunen – hvad enten de er hos dagplejemor, går i daginstitution eller skole. Og endelig oprinder weekenden, hvor festivalen løber af stabelen.

Under selv festivalen er alle travlt optaget med at bemande værkstederne, uddele billetter, hænge plakater og skilte op, lukke publikum ind og ud af salene, drive små caféer, rydde op og gøre spillestederne hyggelige og imødekomende for både publikum, teatre og frivillige. Og inden man ser sig om, er den sidste forestilling spillet, og den sidste farlige tiger har forladt sminkeværkstedet. Inden årets udgang holdes et afsluttende møde for alle interessenter, hvor årets festival evalueres, og der samles op på de erfaringer, vi nu er blevet rigere. Og så kan vi ellers se frem til næste års oplevelser.

Lyst til mere

Samlet set har programudbuddet for *Herning Børneteaterfestival* aldrig været bedre end i år. For de yngste er der forestillinger med kridhvite snevejrdundyne, kæmpestore flip-flapbøger, levende dukker af træ og garn og meget, meget mere. For de ældre er der fart over

feltet sammen med Nicklas og Teaterkompagniet, rigtig harpespilleri og skøre, finurlige historier af den højtelskede danske forfatter Louis Jensen. Billetter til forestillingerne kan ikke forudbestilles, men udleveres fra en halv time før den enkelte forestillings start – til fredagens forestillinger på det pågældende spillested i hhv. Aulum, Kibæk, Skarrild og Vildbjerg og resten af weekenden i billetudleveringen på Kulturellen i Herning. Det foregår efter først til mølleprincippet – og billetterne plejer at blive revet væk, så publikum opfordres til at komme i god tid.

Vil du læse mere om festivalen, så tjek programmet på www.kultureltsamraadherning.dk, klik ind på Kulturelt Samråd Hernings facebook profil eller kig forbi festivalen den første weekend i november.

Den frie kultur ...

forts. fra side 1

Hans Jørgen Vodsgaard

kulturmodeller og de kulturelle samråds holdninger til disse nærmere præsenteres, ligesom deres konsekvenser for en selvafklaring og profilering af områdets kerneydelser kort vurderes.

Den nordiske kulturmodel

Efter 2. Verdenskrig stod det liberale frihedssyn stærkt i kulturpolitikken i de fleste vesteuropæiske lande. Som modsvar til den totalitære brug af kulturen i de nazistiske, fascistiske og kommunistiske regimer søgte man at sikre kunstens og kulturens uafhængighed af den politiske og økonomiske magt. Dette frihedssyn lå også bag oprettelse af det franske kulturministerium i 1959 og oprettelsen af kulturministerierne i de nordiske lande, hvor det danske kulturministerium fra 1961 var det første.

Allerede i 1930'erne skitserede de nordiske socialdemokratier den velfærdsbaserede kulturmodel, som blev gjort til deres officielle politik efter krigen, især i 60'erne og årtierne fremover. Modellen gik på, at det offentlige måtte tage ansvar for at sikre fælles kulturelle rammer, der skulle give alle mulighed for at blive dannet til myndige borgere, så de kunne tage vare på deres egne og fællesskabets vilkår. Det kulturpolitiske mål var at skabe oplyste og kritiske borgere, der skulle udgøre det afgørende grundlag for en demokratisk kultur og hermed for demokratiets opretholdelse og fortsatte udvikling.

De nordiske landes kulturpolitik var i international sammenhæng enestående ved samtidig at ønske frihed og lighed, og det giver både videnskabelig og politisk mening at tale om en nordisk kulturmodel², der var kendetegnet ved stor frihed, selvforvaltning for kunsten og kulturen og et gyldent princip om armslængde. Det offentlige måtte støtte, men ikke styre, som den første danske kulturminister Julius Bomholt sagde ved fremlæggelsen af loven om Statens Kunstfond i 1963.

Nøgleordene for efterkrigstidens "oprindelige" nordiske kulturmodel var "demokrativering af kulturen" og "kulturelt demokrati".

1. Demokratisering af kulturen

Fra midten af 1960'erne til midten af 1970'erne var den overordnede strategi en demokratisering af kulturen gennem en øget formidling af kunst i dens forskellige former til så mange befolkningsgrupper og geografiske områder som muligt. Der skulle skabes lige og øget adgang for alle til kulturens verden gennem en udbygning af lokale kulturinstitutioner og opsøgende kulturtilbud. De socialdemokratiske kulturministre Bomholt, Sølvhøj og Koch byggede på et humanistisk kulturbegreb, hvor kunst blev værdsat ud fra dens dannelsesmæssige betydning og bidrag til en myndiggørelse af den enkelte som menneske og medborger. Kulturpolitikken drejede sig i denne periode hovedsagelig om de kulturelle institutioner. Kunsten og kulturen skulle holdes fri fra markedet, og samtidig undgå en statslig styring gennem anvendelse af armslængdeprincippet. Der skulle sikres tilbud inden for kunst og kultur, som ikke ville eksistere på markedsvilkår, men med det offentlige som toneangivende for, hvad der er kvalitet³.

2. Kulturelt demokrati

Fra midten af 1970'erne til midten af 1980'erne blev denne kulturpolitik udbygget med en strategi om kulturelt demokrati. Kulturen blev suppleret med en folkeoplysende dimension, og det var nu egenaktiviteter og lokale initiativer, der var i højsædet. Et hovedtema var tilskuer kontra deltager, og hermed blev den frivillige kultur en del af den formulerede kulturpolitik, hvor man vægtede værdien af selv at være aktiv eller udøvende og ikke blot brugende – dog uden at der fulgte penge med.

Begge de nævnte politiske retninger er varianter over den nordiske kulturmodel, dvs. en kulturmodel, hvor mennesket og demokratiet er i centrum.

De instrumentelle kulturmodeller

De sidste årtier er den oprindelige nordiske kulturmodel kommet under stigende pres af andre mål. Hvor man kulturpolitisk tidligere lagde vægt på kulturens dannelsesmæssige og demokratiske værdier, lægges der nu vægt på dens nytte. Kultur skal kunne betale sig. Kunsten og kulturen vurderes instrumentelt og bliver på forskellig vis underlagt sociale, økonomiske og ideologiske formål, som det tidligere har været kulturpolitikens fornemste opgave at forhindre.

Til forskel fra de to foregående demokratiske kulturpolitikker kan der her skitseres fire hovedudgaver af de instrumentelle kulturpolitikker.

1. Kultur som middel for socialpolitiske mål

Nyrupregeringen fandt i slutningen af 90'erne inspiration i New Labour og Tony Blairs program om "Den Tredje Vej", hvor New Public Management var i højsædet, og det civile samfund blev inddraget for at løse konkrete sociale opgaver og bidrage til kultureksport og kulturisme. Den radikale kulturminister i 1996-98, Ebbe Lundgaard, fremlagde i 1997 en kulturpolitisk redegørelse, der anbefalede et øget samarbejde mellem staten og det frivillige kulturelle område om at løse sociale opgaver. Ifølge Lundgaard skulle det kulturelle foreningsliv forpligtiges på at fremme svage gruppers inddragelse i foreningslivet, og det offentlige skulle styre disse opgaver bl.a. gennem politisk prioriterede puljemidler.

2. Kultur som middel for markedsøkonomiske mål

Siden slutningen af 90'erne er den økonomiske instrumentalisering af kulturpolitikken blevet forstærket.

Den socialdemokratisk-radikale regering udgav i 2000 redegørelsen "Danmarks kreative potentiale", som blev udarbejdet i et samarbejde mellem Kulturministeriet og Erhvervsministeriet, mens den radikale Elisabeth Gerner Nielsen var kulturminister. Denne instrumentalisering blev skærpet under VK-regeringens efterfølgende kultur- og erhvervspolitiske redegørelse "Danmark i kultur- og oplevelsesøkonomien – 5 nye skridt på vejen. Vækst med vilje" fra 2003, mens Brian Mikkelsen var kulturminister. Her kobles både den statslige og den lokale og regionale kulturpolitik til erhvervspolitikken, hvor oplevelsesøkonomi og eventkultur er i fokus. Den statslige regulering af den kommercielle kulturindustri opgives til fordel for et samarbejde mellem de offentlige forvaltninger og det private erhvervsliv for at nyttiggøre kunst og kultur til økonomisk vækst.

3. Kultur som middel for værdipolitiske mål

Den radikale kulturminister i 1998-2001, Elisabeth Gerner Nielsen søgte at tildele kulturpolitikken en værdipolitisk opgave med at fremme den kulturelle sammenhængskraft i landet. Men hendes vision var ikke at cementere danskheden og styrke den nationale identitet. De væsentligste værdier var for hende af multikulturel karakter, og foreningslivet og især de frivillige kulturelle foreninger skulle fremme fælles værdier og en ny samfundsmoral som en modvægt til markedet og globaliseringens negative virkninger.

4. Kultur som middel for identitetspolitiske mål

Den efterfølgende konservative kulturminister Brian Mikkelsen markerede sig ved en stærkere værdipolitisk instrumentalisering af kulturpolitikken og ved at give den en klar drejning mod en nationalromantisk samling om de traditioner, som hans parti fandt ægte danske. Det kom bl.a. til udtryk ved udarbejdelsen af en dansk kulturkanon.

De kulturelle samråds kulturpolitiske prioriteringer

I den nævnte undersøgelse stillede vi en serie af spørgsmål om holdningerne til de ovennævnte kulturpolitikker. Svarene kunne afkrydses på en 5-punkts værdiskala gående fra helt uenig (0,0), overvejende uenig (0,25), neutral (0,5), overvejende enig (0,75) til helt enig (1,0). Besvarelserne viser, at der blandt de aktive i de kulturelle samråd er tydelige holdninger til hvilken konkret kulturpolitik, der bør føres, og det er holdninger, der står i et konfliktforhold til de gældende kulturpolitikker. Svarene lægger helt klart vægten på en kulturpolitik, hvor mennesket er i centrum til forskel fra en instrumentel kulturpolitik.

Den nordiske kulturmodel får således bred tilslutning. I besvarelserne værdsættes udsagnene om 60'ernes "demokratisering" af kulturen" og 70'ernes "kulturelt demokrati" højt. Under 60'ernes strategi er det armslængdeprincippet, som vægtes højest (0,91). Under 70'ernes strategi vægtes man princippet om egenaktivitet højt (0,75), mens man ikke vægter 70'ernes forsøg på at udviske skellet mellem den professionelle og den frivillige kultur så højt (0,54), og især er man skeptisk overfor at benytte samme regler og vilkår for den professionelle kunst og amatørkulturen/den frivillige kultur (0,44).

Den kulturmodel, der har fokus på de sociale og økonomiske mål,

kan man ikke støtte. Samlet set kan spørgeskemadeltagerne ikke gå ind for hverken den socialpolitiske nytte og den erhvervspolitiske nytte. I første tilfælde er man især uenige i, at "staten og kommunerne i højere grad kan styre foreningslivets arbejde ved hjælp af politisk prioriterede puljemidler" (0,28). Under det andet tilfælde er man især uenige i, at "kulturpolitikken bør omlægges, så kunstnere og frivillige kulturudøvere i højere grad kan fungere som en kreativtressource for erhvervslivet" (0,22).

Den kulturmodel, der har fokus på værdipolitiske og identitetspolitiske mål, kan man heller ikke støtte. Under de værdipolitiske mål er man især uenige i, at "foreningslivet skulle forpligtiges på at styrke de moralske værdier i samfundet, som et politisk flertal ønsker at fremme" (0,36). Under de identitetspolitiske mål er man mest skeptisk overfor at anvende "autoriserede kulturkanons som grundlag for tildeling af offentlig støtte" (0,24).

Spørgeskemadeltagerne blev også præsenteret for en mulig kulturpolitik med læringsmæssige mål, da EU siden 2000 har haft fokus på læringen inden for folkeoplysning og foreningslivet og hermed også på den læring, der udfoldes i det frivillige kulturelle område. Spørgsmålene skulle belyse forholdet mellem folkeoplysning og frivillige kulturaktiviteter. Samlet set var spørgeskemasvarerne enige i, at "det kunstbaserede foreningsliv i det civile samfund har mere til fælles med den frie folkeoplysning og livsoplysning end med det professionelle kunstområde" (0,72). Man vurderer således, at de frivillige kulturaktiviteter udgør en læring, hvor dannelse og medborgerskab har stor betydning.

Det angiver en åbning for et fornyet syn på kulturpolitikken ved i højere grad at betone læringens betydning. De bagvedliggende mål for den nordiske kulturmodel var dannelse og demokrati, og det sikres ikke kun gennem tilskuerens kulturforbrug, men også gennem egen udøvelse og fælles kulturaktiviteter. De kulturpolitiske mål må handle om at styrke en kulturel læring, hvor den frie personlige dannelse og den fælles samtale om mening og mål er i højsædet, og her spiller læringen i det frivillige kulturelle område en central rolle.

Kerneydelsens profilering

De Kulturelle Samråd repræsenterer således gennemgående humanistiske og demokrati-

forts. side 16

► Den frie kultur ...

forts. fra side 15

ske begrundelser for det frivillige kulturelle områdes betydning og støtteværdighed. Det er næppe nogen stor nyhed for de kulturelle samråd, men det nye kan måske være forsøget på at profilere det frivillige kulturelle område ved at inddrage aktuelle forståelser af civilsamfund, læring og æstetisk erfaring. Og det kan måske siges mere konkret, ved at man her i Grundtvigs fædreland henviser til de stolte traditioner for folkeoplysning og foreningsliv. For et civiliseret samfund har ikke kun behov for opdaterede medarbejdere, men også for aktive medborgere og dannede medmennesker, der kan sikre den kritiske meningsdannelse i forhold til magthaverne. En aktiv, lærerig og meningsfuld fritid er en afgørende del af det gode liv og er grundlæggende i et demokratisk samfund. Kultur og læring skal ikke kun udfoldes for arbejdslivets skyld, men for hele menneskelivets skyld.

Ud fra en sådan forståelse kan de frivillige kulturelle foreningers samfundsmæssige betydning bestemmes ved, at de udgør et vækstlag for humane og demokratiske læreprocesser hinsides en snæver instrumentel tænkning. Moderne udviklede samfund har eller burde have såvel en effektiv systemverden som en rig livsverden. De to verdener kan ikke undvære hinanden, men der er en tendens til, at det instrumentelle med rod i markedets og statens systemer til stadighed søger at invadere livsverdenen, på trods af at den ikke – ved kommercielle eller administrative midler - kan sikre kulturel mening, samfundsmæssig solidaritet og personlig identitet.

Det har netop udmærket de nordiske landes velfærdsmodel og skabt de nordiske landes internationale førerstilling i det 20. århundrede – såvel økonomisk og socialt som demokratisk og humanitært – at en høj teknisk kunnen har præget både et velfungerende statsligt bureaukrati og et konkurrencedygtigt marked, samtidig med at man har kunnet udfolde sig i en kritisk offentlighed og et frit kulturliv og have et stærkt grundlag i et liberalt uddannelsessystem og det civile samfunds folkeoplysning og foreningsliv. Efter 2000 er Danmark imidlertid begyndt at miste "førertrøjen" både på de hårde og på de bløde områder i takt med, at der er lagt et ensidigt instrumentelt pres på den nordiske velfærdsmodel og herunder på den nordiske kulturmodel.

Men tidsånden er ved at ændre sig, og det virker ikke længere udsigtsløst at tale for en ny læringsorienteret kulturpolitik, der både refererer til den nordiske kulturmodel fra 60'erne om kulturens demokratisering og fra 70'erne om kulturelt demokrati, og samtidig udbygger disse med et nyt syn på civilsamfund, dannelse og æstetiske erfaringsprocesser. En sådan kulturpolitik vil værdsætte og støtte en aktiv kulturel fritid for borgerne uden offentlig styring og markedets kommercialisering.

En samlet stemme

Men der skal midler til. For på trods af at det frivillige kulturelle foreningsliv udgør en meget omfattende del af det frivillige foreningsliv og den frie oplysning, er det et område, som behandles stedmoderligt både inden for Kulturministeriets og Undervisningsministeriets

område. Lovgivningen omkring og dermed støtten til de frivillige kulturelle foreninger er nærmest ikke-eksisterende i forhold til andre foreningsområder i civilsamfundet, såsom aftenskoler, idræt og ungdomsområdet. Det kan bl.a. skyldes, at det frivillige kulturelle område historisk set kom senere i gang med at organisere sig og dermed med at tale med én stemme i forhold til offentligheden og tilskudsgiverne.

De kulturelle samråd repræsenterer mange forskellige typer foreninger i det frivillige kulturelle område – kunstbaserede foreninger, kulturarvsforeninger, arrangerende kulturforeninger inden for alle kunstarter, kulturhuse osv. De kan derfor have en naturlig opgave med både at fremme fælles kulturpolitiske drøftelser og holdninger i dette vidtforgreneede foreningsområde og at sikre og formidle fælles kulturpolitiske forslag til den bredere offentlighed og de politiske beslutningstagere. For uden en samlet stemme vil det frivillige kulturelle område risikere endnu engang at blive glemt, når politikerne skal fastlægge vilkår og fordele midler.

1) Jf. Vodsgaard, Hans Jørgen: "Værdier og mål for det frivillige kulturelle område", i: Kultur.dk, 2009, nr. 3

2) Jf. Duelund, Peter (red): *The Nordic Cultural Model*. Copenhagen: Nordic Cultural Institute, 2003.

3) Jf. Skot-Hansen, Dorte (2005). "Civilsamfundet i kulturpolitikken" I: Bente Schindel, red. *Kunst af lyst. Kulturelle Samråd i Danmark*

Undersøgelsen er udkommet som bog:

Den frie kultur

- paradigmestrid om læring, kunst og civilsamfund

285 sider (indbundet)

Af Hans Jørgen Vodsgaard
ISBN 978-87-992776-1-2

Fås ved henvendelse til
Kulturelle Samråd i Danmark,
Farvergade 27D, 1463 København K.,
Tlf. 33 93 13 26,
kulturesamraad@kulturesamraad.dk.

Landskonference 2010

Fotos: Bente Schindel

Bente Schindel

bs@kulturesamraad.dk

Kultur er velfærd

Fredagens oplæg blev leveret af MF for Socialdemokraterne, Mogens Jensen, der også er medlem af Folketingets Kulturudvalg og kulturordfører for partiet. Mogens Jensen arbejder i øjeblikket på

et forslag til en kulturgrundlov inspireret af Norge, der for nylig har gennemført en sådan "grundlov". Dermed giver han udtryk for et ønske om at skabe en lov, der omfatter hele kulturen, og hvor der er plads til både det sublime og det folkelige. Mogens Jensen mener, at kunst og kultur er en væsentlig del af velfærdspolitikken, og at målet er at styrke kunstens og kulturens frie udfoldelse og sikre alle befolkningsgrupper lige mulighed for deltagelse. Kulturen er ikke - sagde Mogens Jensen i sit oplæg - flødeskummet i vort samfund, men hører til i den nederste del af behovspyramiden. Det er gennem kunst og kultur, vi afspejles og former os, og via kunst og kultur får vi en diskussion med os selv om os selv. Kulturelle aktiviteter tæt på os selv er det første spæde skridt i vores kulturelle dannelse, og lige meget, om vi senere bliver professionelle, amatører eller frivillige, er starten altid lokal. Derfor er det også vigtigt, at vi har en kulturpolitik, der omfatter det hele.

Kultur som velfærd, europæisk netværkssamarbejde, lokal talentpleje, erhvervslivet og kultur, et alternativ til X Factor og spontankultur. Det var nogle af de emner, 56 deltagere blev præsenteret for på Kulturelle Samråd i Danmarks landskonference, der fandt sted fra den 17. - 19. september 2010 i Ikast-Brande Kommune.

Vi skal koncentrere os om, hvad der samler os - ikke hvad der skiller os

Kunsten kan noget, som ikke andet kan - den kan stille spørgsmål, afprøve grænser, nytænke, grundforske og få os til at opleve, diskutere og skabe. Vi må derfor skabe en offensiv kulturpolitik og turde tage kampen op - sætte den højere på dagsordenen. Her er foreningerne essentielle, for breddekulturen er grundlaget for de professionelle. Men der er og har altid været et misforhold mellem økonomien for de professionelle og græsrodderne, og det må der gøres noget ved, ligesom der må gøres noget ved det faktum, at en stor gruppe ikke deltager i kultur- og fritidstilbuddene. Der er sociale og kulturelle barrierer, der skal overvindes, og det er en statslig forpligtelse at overvinde disse. Dansk Folkeparti fører

forts. side 18

► Landskonference ...

forts. fra side 17

en symbolpolitik på kulturarven, men både gammelt og nyt er vigtigt. Kunstrådet er skåret ind til benet ligesom børne- og ungekulturen, det bør vække til samling. Vi skal koncentrere os om, hvad der samler os - ikke hvad der skiller os.

Hvis vi skærer ned på kulturen, hvad er der så at kæmpe for

Også på arbejdspladserne bør kulturen have en stemme, mente Mogens Jensen. Hvordan integreres kulturen her til ny inspiration for medarbejderne? Der må skabes kulturpolitik i virksomhederne. Endelig er foreningslivet inden for de senere år blevet nedprioriteret. 900 foreningsblade er nedlagt pga. nedskæringer i portostøtten. Derfor må vi skabe vilkår for foreningerne, så de – sammen med folkeoplysningsområdet – afbureaukratiseres. Derudover skal vi sørge for, at de små samfund og yderområderne ikke tømmes for indhold. Vi skal støtte de små biografer, der er en del af kulturen. Det handler om i en krisetid at styrke dansk kunst og kulturliv – ikke at gøre os mere kulturelt forarmede. Sagt med Churchill: "Hvis vi skærer ned på kulturen, hvad er der så at kæmpe for!".

Europæisk netværkssamarbejde

Lørdag formiddag stod i Remisens tegn. Introduktionen til Remisen blevet givet af direktør Pia Stræde, der fortalte, at Remisen er Brandes nyrestaurerede kultur- og conferencecenter, og som navnet siger oprindelig en togremise, der med nænsom hånd er blevet renoveret, så man stadig har fornemmelsen for dets oprindelige brug. Remisen har plads til både professionel kunst og folkelig kultur. Formiddagens første oplægsholder var Birgit Vinge, der siden 1990 har været administrativ og finansiel direktør for Remisen. Birgit Vinge arrangerede i 1996 - sammen med jazzmusikeren Erik Moseholm

- Brande International Music Workshop og har siden været ansvarlig for det internationale projekt, The European Youth Jazz Orchestra, også kaldet *Swinging Europe*. I det hele taget har Birgit Vinges fokus være internationalt. Hun har stået for arrangementer som "børn møder børn", der er et samarbejde mellem børn i Danmark, Albanien og Rusland, og hun har arrangeret ældrekonferencen "Erindringerne og mangfoldighed – spor af fremtiden" med ældre fra hele Europa – alt sammen med støtte fra EU fonde og ud fra konceptet: Internationalisering kan godt være på lokalt niveau. Derfor er europæisk netværkssamarbejde og lokal talentpleje også hægtet sammen i projektet *Swinging Europe*, der er et samarbejde både mellem de bedste europæiske jazzmusikere og mellem lokale musikskoletalenter.

Byudvikling og kultur

Også Preben Christensen (Fælleslisten), viceborgmester i Ikast-Brande Kommune, har været involveret i etableringen af Remisen som kulturhus. Han gav i sit oplæg udtryk for, at han finder kulturen vigtig for en bys udvikling. Hvis man skal skabe arbejdspladser, og der skal ske en bosætning, skal kulturen støttes, mente han. Erhvervslivet skal spille med og føle ejerskab for det kulturelle område. Også tilgangen af frivillige til kulturen er vigtig, ligesom integrationen bedres gennem kulturen.

Erhvervslivet og kultur

Kim N. Nielsen, der er medlem af "Møllebanden" - personaleforeningen ved Siemens Wind Power - fortalte om, hvordan man på en arbejdsplads, for 3.000 medarbejdere hvoraf 95 er udlændinge af 70 forskellige nationaliteter, skaber aktiviteter, og hvad det betyder for medarbejderne, at de deltager i kulturelle aktiviteter på arbejdspladsen.

Unge sangere – et alternativ til X Factor

Lørdag eftermiddag gik turen i bus til den anden del af den i 2007 sammenlagte kommune, Ikast. Her var der arrangeret et besøg i det lokale kulturhus, Bakkehuset, hvor lektor på Ikast Gymnasium, Kirsten Sejer Christiansen, fortalte om projektet "Unge Sangere i Ikast", hvor man siden 1996, har samlet unge sangtalenter fra hele landet til et sangtræf med koncerter, drama og konkurrencer, men først og fremmest med vægt på samværet. Ideen med projektet er at give ca. 50 unge sangere en mulighed for at afprøve deres kunnen ved medvirken i konkurrencer, koncerter og undervisning og at give dem mulighed for at udvide deres sanglige og musikalske forståelse i et samspil med hinanden og med de professionelle musikere og pædagoger, som er til stede. Derudover vil man gerne skabe et kreativt forum, hvor der er mulighed for oplevelser og udviklende samvær i de knapt fire dage, stævnet varer. Dagene slutter med en finalekoncert.

Oplægget sluttede med en smagsprøve fra årets sangtræf.

Industriudviklingens betydning for kunst og kultur

Der tales meget om erhvervslivets støtte til kunsten. Men bekymrer erhvervslivet sig overhovedet om, hvordan kunsten har det? I Ikast gør man. Er det kun, fordi både tekstilindustrien og kunsten har udspring i æstetiske oplevelser?

Lørdagens sidste oplæg kom fra tekstilfabrikant og formand for udstillingsstedet Kunstpakhuset i Ikast Steen Aaes-Jørgensen, der talte om erhvervslivets støtte til kunsten, og der afsluttedes med et besøg i

Kunstpakhuset, hvor kunsten er sponsoreret af det lokale erhvervsliv. Og inden festmiddagen lørdag aften var der tid til en rundvisning til Brandes berømte gavlmalerier.

Når kulturen er spontan

Hvorledes mødes en ny generation af kulturbrugere, selvorganiserede vækstlag og kreative iværksættere - som ikke ønsker at indgå i traditionelle institutionelle rammer, og som arbejder i nye sociale netværk - med løst knyttede og skiftende relationer? Det var det spørgsmål søndagens oplægsholder Lasse Andersson, arkitekt og adjunkt ved Aalborg Universitet, søgte at besvare i sit oplæg. Hvem er de store kulturhuse i det hele taget for, spurgte Lasse Andersson. Ifølge socialvidenskabsmanden Richard Florida er kulturbyggeriet, som det finder sted i dag, for den kreative klasse, der skal tjene penge på kulturen. Men kultur er ifølge Lasse Andersson mere end det, nemlig både bygninger og mennesker, og i en top-down styret oplevelsesøkonomisk verden, hvor kultur er lig med økonomi og underholdning, forsvinder demokratiseringen og oplysningsdimensionen, og der er ikke plads til det spontane. Derfor er det nødvendigt at give plads til den eksperimenterende og brugerdrevne kultur, så det kan udfordre og på demokratisk vis stimulere en lokal forankret kultur.

Generalforsamling

Søndagen stod også i generalforsamlingens tegn, og man kan andetsteds orientere sig om, hvem der sidder i den nyvalgte bestyrelse, og hvorledes bestyrelsen efterfølgende har konstitueret sig. Næste års konference finder sted fra den 30. september til den 2. oktober i Slagelse.

Berigtigelse i skattesag

I artiklen "Er din forening skattepligtig" i Kultur.dk nr. 5, der udkom i juni i år, er omtalen vedrørende Danske Teaterforeninger faldet lidt uheldigt ud, idet det kan læses, som om jeg mener, at Danske Teaterforeninger ikke rådgiver sine medlemmer fyldestående. Det har bestemt ikke været intentionen. Tværtimod har Danmarks Teaterforeninger på sin hjemmeside i et notat givet en hurtig og god rådgivning til dens medlemsforeninger vedr. standardvedtægter og skattepligt, og havde jeg kendt til notatet om skattepligt, da jeg i foråret skrev artiklen, havde jeg bestemt henvist til det. Jeg beklager naturligvis meget misforståelsen.

Danske Teaterforeningers formand, Lars Salling, skriver selv om sagen:

"Danske Teaterforeninger indtrådte til støtte for den omhandlede musik- og teaterforenings sag, da den blev forhandlet i Landsskatteretten. Det bemærkes, at den af Danske Teaterforeninger udsendte skriftlige vejledning – der blev udsendt efter at Landsskatterettens afgørelse

forelå – forinden blev afstemt med SKATs afdeling for selskabsligning, fonde og foreninger, og at vejledningen er godkendt derfra som indeholdende tilstrækkeligt til at fritage medlemsforeningerne for såvel selvangivelsespligt som beskatning, forudsat at medlemsforeningernes vedtægter i øvrigt var udarbejdet i overensstemmelse med de af Danske Teaterforeninger anbefalede standardvedtægter.

Forholdet er det, at samtlige teaterforeninger opfylder betingelserne for fritagelse for selvangivelsespligt, nemlig at den enkelte forening efter vedtægternes formålsbeskrivelse må anses for almenvælgørende eller almennyttig, og at foreningernes formue ved opløsning anvendes til dette formål.

Er disse betingelser opfyldt, er foreningen fortsat skattepligtig, men kan udnytte sin mulighed for fritagelse for selvangivelsespligten og er dermed fritaget for at betale skat."

bs

Ny landsbestyrelse

Efter generalforsamlingen den 19. september samt konstituerende bestyrelsesmøde den 17. oktober ser bestyrelsen således ud:

Forretningsudvalg:

Formand: *Hans Rostholm*, Herning
Næstformand: *Annette Sommer*, Haderslev
Kasserer: *Gunhild Olesen Møller*, Sydmors

Øvrige bestyrelse:

Sekretær: *Jacob Løve*, FAKS
Asger E. Knudsen, Ikast-Brande
Preben Frederiksen, Helsingør
Dorthe Brande Teichert, Vejen

Suppleanter:

Jørgen Calmar, Slagelse
Verner Larsen, Frederikssund

Revisorer:

Ruth Flor, Rudersdal
Edel Trolle, Gladsaxe
Revisorsuppleant:
Jørgen Mikkelsen, Helsingør

Preben Frederiksen, Helsingør og *Jacob Løve*, FAKS er genvalgt til bestyrelsen.
Dorthe Brande Teichert, Vejen, er nyvalgt.

1. suppleant *Jørgen Calmar*, Slagelse er genvalgt og *Verner Larsen*, Frederikssund er nyvalgt som 2. suppleant.

Ruth Flor, Rudersdal er genvalgt som revisor for 1 år og *Jørgen Mikkelsen*, Helsingør, er nyvalgt til revisorsuppleant for en 1-årig periode.

De øvrige var ikke på valg.

